
اعتیاد - خانواده و جامعه

نویسندگان:

فاطمه باستانی نابت

مهسا شکور

سرشناسه	پاشایی ثابت، فاطمه، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	اعتیاد- خانواده و جامعه/ نویسندگان فاطمه پاشایی ثابت، مهسا شکور.
مشخصات نشر	تهران: حیدری، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	ص: ۱۰۵
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۲۱۹۰-۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
موضوع	اعتیاد
موضوع	اعتیاد -- درمان
موضوع	اعتیاد -- جنبه های اجتماعی
شناسه افزوده	شکور، مهسا، ۱۳۵۱ -
رده بندی کنگره	۱۳۸۹ / ۴۰۱ / HV۵۸۰
رده بندی دیویی	۳۶۱ / ۴۳
شماره کتابشناسی ملی	۲۳۴۶۷۲۵

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

نشر حیدری
 ناشر کتب علوم پزشکی

- اعتیاد- خانواده و جامعه
- نویسندگان: فاطمه پاشایی ثابت - مهسا شکور
- ناشر: انتشارات حیدری
- نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۲
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- چاپ و صحافی: طرح و نقش
- بها: ۷۹۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۱۹۰-۱-۸

مراکز پخش

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای زاندارمری غربی، روبروی اداره پست، پلاک ۱۲۴ طبقه اول واحد ۲ تلفن: ۶۶۹۷۶۶۷۸-۶۶۹۷۶۴۹۹

فروشگاه ۱: خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه - پاساژ فروزنده - طبقه همکف - پلاک ۳۲۳ - تلفن: ۶۶۴۷۸۹۴۷

فروشگاه ۲: قلهک - خیابان زرگنده - دانشگاه آزاد اسلامی - کتابفروشی دانشگاه - تلفن: ۲۲۶۲۲۶۰۵

فروشگاه ۳: اراک - خیابان دکتر حسینی - فروشگاه نشر حیدری - تلفن: ۲۲۳۴۸۸۳-۰۸۶۱

و کتابفروشی های معتبر سراسر کشور

فهرست

۵	 مقدمه
۹	 توصیف و تحلیل آماری وضعیت اعتیاد در ایران
۱۳	 پیشینه مصرف نشاء در دنیای باستان
۱۷	 تعریف واژگان کلیدی (اعتیاد، معتاد، مواد مخدر، محرک‌ها)
۲۳	 اعتیاد از دیدگاه علمی
۲۹	 انواع مواد مخدر
۴۳	 علایم اعتیاد به مواد مخدر و نقش آن در تشخیص وابستگی
۴۷	 علل و عوامل گرایش به اعتیاد
۵۷	 ارزیابی و تشخیص بالینی از دیدگاه روانشناختی
۶۵	 روشهای تشخیصی آزمایشگاهی اعتیاد یا وابستگی
۶۹	 پیامدهای اعتیاد به مواد مخدر
۷۷	 راهکارهایی برای پیشگیری از مواد مخدر
۸۳	 راههای درمانی اعتیاد
۹۱	 ترکی مواد مخدر و علایم جسمی و درمانی همراه آن
۹۳	 توان بخشی و بازتوانی
۹۷	 راهکارهای پیشگیری از مواد مخدر
۹۹	 NA (۱۸)

مقدمه

اعتیاد به مواد مخدر، بعنوان جدی‌ترین مسأله اجتماعی در ایران، وجوه مختلف جامعه‌شناسی، روانشناسی، حقوقی، اقتصادی، سیاسی و... دارد. به اعتقاد صاحب‌نظران، اعتیاد زمینه‌ساز بسیاری از آسیب‌های اجتماعی بویژه بزه‌دیدگی زنان است بیش از ۶۰ درصد از زندانیان کشور، به جهت اعتیاد و قاچاق مواد مخدر مجرم شناخته شده‌اند. مردان اکثریت معتادان به مواد مخدر را تشکیل می‌دهند و در نقش همسر یا پدری معتاد تهدیدی جدی بر حیات فردی و خانوادگی زنان و آسیبی عمیق بر کیان خانواده محسوب می‌شوند. به اعتقاد تحلیل‌گران اجتماعی، اعتیاد به مواد مخدر بعنوان یکی از مسائل پیچیده اجتماعی در عصر حاضر است که زمینه‌ساز بروز بسیاری از آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی می‌باشد. به عبارت دیگر رابطه اعتیاد با مسائل اجتماعی، ارتباط دو جانبه است از یک سو اعتیاد، جامعه را روبه رکود و انحطاط می‌کشاند و از سوی دیگر پدیده‌ای است که ریشه در مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه دارد اعتیاد‌گرایش فرد را به اصول اخلاقی و معنوی و ارزشهای اجتماعی کاهش می‌دهد بطوری که آسیب‌شناسان اجتماعی اعتیاد را به مثابه «جنگ شیمیایی خانگی» و «جنگ بدون مرز» می‌دانند.

سازمان بهداشت جهانی، در سال (۱۹۹۹)، مسأله مواد مخدر اعم از تولید، انتقال، توزیع و مصرف را در کنار سه مسأله جهانی دیگر یعنی تولید و انباشت سلاح‌های کشتار جمعی، آلودگی محیط زیست، فقر و شکاف طبقاتی از جمله مسأله اساسی شمرده است که حیات بشری را در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در عرصه جهانی مورد تهدید و چالش جدی قرار می‌دهد.

در عرصه ملی، کشور ایران، به جهت ساختار جمعیت و موقعیت ژئوپلیتیکی و فقدان استراتژی و طرح جامع ملی مبارزه با عرضه، کاهش تقاضا و درمان معتادان بعنوان یکی از آسیب‌پذیرترین کشورهای جهان در مقابل مسأله مواد مخدر است.

گزارش‌های آماری حاکی از گسترش فزاینده اعتیاد به مواد مخدر می‌باشد. بطوری که اعتیاد بعد از بیکاری و گرانی، سومین معضل اجتماعی است.

در بررسی تاریخ، بشری را نمی‌توان یافت که با مسائل مربوط به مواد مخدر دست به گریبان نبوده و شاید بتوان گفت مواد مخدر همراه با بشر در این جهان یافت شده و تا زمانی که انسان در این عرصه وجود دارد این مواد نیز پابرجاست. مسائل مربوط به مواد مخدر تازگی نداشته و اثرات آن نیز همواره در سرنوشت ملتها و اقوام قابل جستجو است.

در کتب تاریخی ایران و حتی در کتاب قانون ابن سینا از اثرات این مواد نامبرده شده است اما بیشتر گزارشات در موارد مواد مخدر مربوط به زمان صفویه پس قاجاریه تا عمر کنونی است. همراه با فراز و نشیبهای این دوران که اشاعه مصرف مواد افیونی مورد توجه بوده است. قوانین یکصد ساله در مورد محدود نمودن مصرف مواد نیز یافت می شود.

در زمان مسأله مواد مخدر مشکل مخاطره آمیز و کاملاً پیچیده ای به خود گرفته و در عین حال گسترش جهانی یافته است.

اعتیاد به مواد مخدر علاوه بر زیانهای جدی و خطرناک جسمی از قبیل ابتلا به بیماریهای عفونی واگیردار همچون ایدز، هپاتیت، سل، عوارض و مشکلات عدیده اجتماعی و اقتصادی از قبیل افزایش جرمهای مرتبط با مواد مخدر همچون جنایت و سرقت، فقر و تکرری گری و هدر رفتن سرمایه های کلان مادی کشورها را بدنبال داشته است.

کشور ما دارای جمعیتی جوان است. بیش از ۵۰ درصد جمعیت کشور در سنین زیر ۲۰ سال بوده و ۶۲ درصد از این جمعیت در شهرها ساکن بوده و از هر چهار نفر ایرانی یک نفر در معرض مهاجرت قرار دارد. موقعیت استراتژیک ایران و قرارگیری آن در کنار کشورهای همچون افغانستان و پاکستان که جزو تولید کنندگان عمده مواد مخدر بوده و از طرفی مسئله ترانزیت و عبور مواد مخدر به جهت ویژگی های خاص منطقه ای از کشور ما یک مسیر مناسب جهت قاچاق مواد مخدر فراهم ساخته و هم بازار مصرف داخل آن که رشد روز افزونی داشته است.

اعتیاد به عنوان یک آسیب و معضل اجتماعی، بهداشتی، اقتصادی و فرهنگی با پیچیدگی های خاص خود حاکمیت ملی امنیت و استقلال کشورها را تحت تاثیر قرار داده است. با توجه به مسائل جنبی آن می توان ادعا نمود که ارزشهای انسانی و اسلامی و نیز هویت ملی ما در معرض خطر و آسیب این آفت بزرگ قرار گرفته است.

توجه به آمارها نشانگر رشد روز افزون معتادین در اجتماع روبه قوت ما دارد. این موضوع که قشر جوان جامعه بیشتر در معرض آسیب و آماج اعتیاد می باشند، وظیفه همگان را در موضع تقابل با این مشکل، خطیرتر می سازد. براستی وظیفه ما افراد این جامعه در قبال این دیو بد سیرت چیست؟ خانواده های ما و والدین ما چه وظیفه و مسئولیتی را بر عهده دارند؟ دستگاههای تعلیم و تربیت ما چگونه؟ آیا مشکل اعتیاد با زدن و بستن و به زندان انداختن و یا اعدام کردن قابل حل است؟ و یا اینکه عزم ملی و جزم تک تک افراد این جامعه در هر لباس و

در هر مکان و هر زمان را می‌طلبید برآستی کدام یک چاره کار است؟
بدین لحاظ تلاش شده است به جهت گستردگی عمق و دامنه تخریب این معضل برخی از
علل و عوامل گرایش به مصرف مواد مخدر، پیامدهای اعتیاد، راهکارها و راهبردهای پیشگیری
از این معضل مورد بحث و بررسی قرار گیرد به امید روزی که شاهد برچیده شدن کامل این
بلای خانمان‌سوز از جوامع بشری باشیم.

www.ketab.ir